

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN OTANTİK ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMİNE YÖNELİK BİLGİ VE TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ*

Remzi KILIÇ**

Oktay AYDIN***

ÖZET

Bu araştırmacının amacı, ilkököl öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemi ile ilgili bilgi ve tutumlarını saptamak; bu değişkenlerin öğretmenlerin demografik özelliklerine (cinsiyet, hizmet süresi, görev yapılan okul türü ve hizmet içi eğitim alma durumu) göre farklılaşma durumlarını tespit etmek ve değişkenler arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Bu amaçla araştırma tarama modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi testi” (KR-20=0.92) ve “otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum ölçeği” (Alpha=0.96) kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2011-2012 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Anadolu yakası ve Avrupa yakasında görev yapan ve küme örnekleme yöntemiyle belirlenen 340 ilkököl öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda ilkököl öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik bilgi ve tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. İlkokul öğretmenlerinin bilgi düzeyleri cinsiyet, hizmet süresi ve görev yapılan okul türü değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterirken, hizmet içi eğitim alma değişkenine göre farklılık göstermemektedir. Benzer şekilde ilkököl öğretmenlerinin tutum düzeyleri cinsiyet, hizmet süresi ve görev yapılan okul türü değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterirken, hizmet içi eğitim alma değişkenine göre farklılık göstermemektedir. Ayrıca ilkököl öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik bilgi düzeyleri ile tutum düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Otantik ölçme ve değerlendirme, İlkokul öğretmenleri, Bilgi düzeyi, Tutum düzeyi

---

* Bu çalışma, yazarın Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde 2014 yılında tamamladığı doktora tezinin bir bölümünden oluşturulmuştur.

Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Dr. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ABD, E-mail: remziklc@gmail.com

***Yrd. Doç. Dr. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ABD, E-mail: oaydin@marmara.edu.tr

AN INVESTIGATION OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS ' KNOWLEDGE AND ATTITUDES FOR AUTHENTIC ASSESSMENT AND EVALUATION METHODS

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the opinions of primary school teachers' authentic assessment and evaluation methods related their knowledge, attitudes, the frequency of use, to define whether these variables differ according to teachers' demographic characteristics (gender, length of service, type of school and in-service training status) or not and to identify relationships between these variables. In accordance with this objective general scanning model was used. "Authentic assessment and evaluation tools for knowledge test" and "The attitude scale for authentic assessment and evaluation methods", developed by the researcher, were used to collect the data. The sample of the study consists of totally 340 primary school teachers, working at state and private primary schools in Istanbul, Turkey in the period of 2011-2012. Results indicated that primary school teachers' knowledge and attitudes towards authentic assessment and evaluation methods was determined to be at medium level. Primary school teachers' knowledge levels was significantly differentiated according to gender, length of service and type of school variables whereas there was no significantly differentiation in-service training status variable. Likewise, primary school teachers' attitude levels was significantly differentiated according to gender, length of service and type of school variables whereas there was no significantly differentiation in-service training status variable. In addition, moderate significant positive relationship was found between the level of knowledge and attitudes of primary school teachers' authentic assessment and evaluation methods.

Key Words: Authentic assessment and evaluation, Primary school teachers, Knowledge level, Attitude level

1. GİRİŞ

Bilgi, insanlık tarihinin her döneminde önemli olmakla beraber iletişim imkânlarının küçülttüğü dünyamızda en önemli etken haline gelmiştir. Bilginin kazanılmasında, kullanılmasında ve bilgi gücünün üretilmesinde en önemli görev şüphesiz eğitim sistemlerindedir. Eğitim sistemi içinde ilköğretim kurumları, öğrencilerin hem toplumsal rollerini benimsemeleri hem de daha sonraki eğitim ortamlarına hazırlanmaları açısından temel basamak durumundadır. Her düzeydeki eğitim kurumlarında olduğu gibi ilköğretim kurumlarında da eğitim uygulamalarının niteliğini en çok etkileyen değişkenlerin başında eğitim programları gelmektedir (Yılmaz 2006, s.1). Eğitim sistemlerinin temelini eğitim programlarının oluşturduğu düşünüldüğünde; uygulanan programların aksaklık ve eksikliklerinin giderilmesi, programların toplumsal ve bilimsel değişmelere göre yeniden düzenlenmesi ve bununla beraber eğitimde niteliğin artması beklenir (Erden 1993, s.1). Bu bağlamda ülkemizde de 2005 yılında MEB tarafından bir program değişikliği yoluna gidilmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımın temel alındığı programlarda, bilginin öğrenci tarafından yapılandırıldığı kabul edilmektedir (Gelbal ve Kelecioğlu, 2007).

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014*

Öğrencilerin neler öğrendiklerini değerlendirmek, uygulanmakta olan öğretim programının etkililiğini ve verimliliğini belirlemek açısından önemlidir (Fer ve Cırık, 2007, s.21). Sadece sınıf içi sınav uygulamaları ile elde edilen sonuçlara bakılarak öğrenci hakkında karar vermek modern eğitim anlayışı ile çok bağdaşmamaktadır (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2009, s.175). Yapılandırmacı ölçme ve değerlendirme anlayışı, öğrenmede kavram gelişimi ve derin anlayışlara odaklandığı için öğrenme süreçlerinde ürün ya da sonuca değil, sürece önem vermektedir. Bu nedenle geleneksel ölçme ve değerlendirme anlayışına karşı çıkmaktadır (Küçüktepe, 2010, s.115).

21 yüzyılda öğrenme, bilgileri edinmek değil, bilgiyi kullanma ve entegre etme sürecidir. Bu yüzden eğitimciler ölçme ve değerlendirme durumlarını sadece öğrenilenler değil öğrenme için oluşturmalıdırlar (Fadel, Honey and Pasnik, 2007). Yapılandırmacı yaklaşım öğrencilerin kendi bilgilerini yapılandırmalarına imkan verecek şekilde öğretimin organize edilmesidir (Kaya, Topçu ve Kop, 2014). Yapılandırmacı anlayış özünde, öğrencilerin öznel olarak anlamı yapılandırmaları üzerine odaklanmaktadır. Bu durumda, değerlendirme etkinlikleri de, öğrencinin ne öğrendiğini ve nasıl düşündüğünü ortaya çıkarmak için yapılır. Bu türden bir etkinlik olan otantik ölçme ve değerlendirme, bireyin anlamı nasıl yapılandırıdığını görmek için gereklidir; çünkü klasik yöntemlerle yapılan ölçme-değerlendirme etkinlikleriyle bireylerin yapılandıkları anlamı ortaya çıkarmak mümkün olmamaktadır (Fer ve Cırık, 2007, s.169).

Otantik ölçme ve değerlendirme, tek bir doğru cevabı olan çoktan seçmeli testlerin de içinde bulunduğu geleneksel değerlendirme dairesinin dışında kalan tüm değerlendirmeleri kapsar (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2009, s.49). Çok farklı ve çeşitli ölçme araçlarıyla öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlardaki gelişimlerini bütüncül bir şekilde yoklamaktadır. Bu nedenle öğrencilerden, veriler toplama, verileri analiz etme, sonuçları organize etme, etkili ve verimli bir şekilde sunumlar yapma, modeller oluşturma, deneyler yapma, raporlar ve öyküler yazma, günlükler tutma gibi birçok etkinlik beklenir. Otantik değerlendirme sürecinde kullanılan başlıca ölçme araçları; portfolyo, proje, gözlem, görüşme, anekdot, kavram haritaları, zihin haritaları, raporlar, gösteriler, dramalar, posterler, grup değerlendirmesi, akran değerlendirme, öz değerlendirme, performans testleri, yapılandırılmış grid, tanılayıcı dallanmış ağaç, kelime ilişkilendirme ve kompozisyon tipi sınavlar. (Küçüktepe, 2010, s.115).

Otantik ölçme ve değerlendirme, hem ürüne hem de performansın kalitesine odaklanmaktadır ve öğrenciler öğrenme sürecinde daha aktif yer alırlar. Aynı zamanda, öğrenciler değerlendirme sürecinin başında nasıl değerlendirileceklerini bilirler, bu durum öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarının artması ile sonuçlanmaktadır (Mintah, 2003, s.162). Öğrencileri gerçek dünya görevleri ve senaryo temelli problem çözme durumları ile çoktan seçmeli veya kağıt kalem testlerine göre daha fazla meşgul etmektedir. Performans temelli görevler genellikle açık uçlu ve çoğunlukla çoklu yaklaşımlarla cevaplanır niteliktedirler (Reed, 1993). Bu görevlerin faydalı olabilmesi için, görevler çocuklara uygun ve onlar için anlamlı olmalıdır (Henderson ve Karr-Kidwell, 1998).

Proje ve portfolyo gibi otantik görevler, öğrencilerin yeterliklerini gösterebilmelerinde daha özgür olmalarını sağlamaktadır. Aynı zamanda otantik değerlendirme, işbirlikli öğrenme gruplarının çalışmalarını değerlendirilmesini ve probleme dayalı veya aktif öğrenme etkinliklerini değerlendirilmesine yönelik fikirleri içermektedir. Bu tür değerlendirme yolları farklı öğrenenlerin var olmasına ve pratik ve üst düzey bilişsel becerilerin uygulanmasına olanaklar sağlamaktadır. Bu şekilde, öğrenciler otantik değerlendirme projelerini hazırlayarak öğrenmelerinde aktif rol almaları yönünde teşvik edilmektedirler. Bu tür değerlendirmenin doğası yapılandırmacı öğrenmeye katkı sağlamaktadır (Pellegrino, Chudowsky ve Glaser, 2001; Akt; Fook and Kaur, 2010). Otantik değerlendirme, öğrencileri üst düzey düşünme becerilerini kullanmaya teşvik eden performans örneklerinden veya öğrenme etkinliklerinden yararlanır. Wiggins (1990), geleneksel ve otantik

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

değerlendirmeyi karşılaştırmış ve değerlendirmenin, gerçekçi olduğu ve öğrencilerin birçok yoldan elde ettikleri bilgileri kullanmasını gerektirdiği zaman otantik olduğunu belirtmiştir.

Wiggins (1990)'e göre otantik değerlendirmenin özellikleri şu şekilde sıralanmıştır:

- ✓ Otantik değerlendirme öğrenciden edindiği bilgileri kullanarak etkili birer uygulayıcı olmalarını gerektirmektedir. Klasik testler ise sadece öğrencinin konuyla ilgili öğrendiklerini tanıyıp tanımadığını veya hatırlayıp hatırlamadığını ortaya çıkartır.
- ✓ Öğrencilere, öğretme etkinliklerinde yer alan öncelikleri ve zorlukları yansıtan bir dizi görev verir. Klasik testler genellikle kağıt-kalem ve tek cevaplı sorular ile sınırlıdır.
- ✓ Otantik değerlendirme öğrencinin iyi, tam ve gerekçeli cevaplar, uygulamalar ve ürünler verip veremeyeceği ile ilgilenir. Klasik testler ise genel olarak öğrenciden gerekçeleri belirtmeden doğru cevapları seçmesini veya yazmasını ister.
- ✓ Otantik değerlendirme geçerlik ve güvenilirliği ürünleri puanlama ölçütlerini belirleyerek ve onları standartlaştırarak sağlar. Klasik testler ise maddeleri dolayısıyla her biri için doğru cevapları standartlaştırır.
- ✓ Otantik değerlendirmede testin geçerliği, testin beceriyi gerçek dünyadakine yakın şekilde test edebilmesine bağlıdır. Çoktan seçmeli testte geçerlik ise maddelerin program içeriğiyle eşleşmesine bağlıdır.
- ✓ Otantik görevler, öğrencilerin yetişkin ve meslek hayatındaki belirsizliklere yönelik provalar yapmasına yardımcı olacak yapılandırılmamış zorlukları ve rolleri içermektedir.

Yapılan birçok çalışma otantik ölçme ve değerlendirme yönteminin etkililiğini ortaya koymaktadır. Karakuş, (2009), ilköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde oluşturmacı öğrenme ve otantik değerlendirme yaklaşımlarının öğrencilerin tutumlarına yönelik etkisini araştırdığı çalışmada; oluşturmacı yaklaşım ve otantik değerlendirmenin öğrenci tutumları üzerinde geleneksel uygulamalara göre daha olumlu sonuçlar ortaya koyduğunu tespit etmiştir. Tatar ve Ören-Şaşmaz (2009), ilköğretim sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerinin gelişimi üzerine alternatif(otantik) değerlendirme yaklaşımlarının etkisini değerlendiren görüşlerini ortaya koymuşlardır. Araştırmanın sonucunda; öğretmenler alternatif(otantik) değerlendirme yaklaşımlarının öğrencilerinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanda becerilerini geliştirdiğini savunmuşlardır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %70'i kullanılan değerlendirme teknik ve araçların öğrencileri araştırmaya teşvik ettiğini belirtmişlerdir. Zimbicki (2007)'nin alternatif(otantik) değerlendirme yaklaşımlarının öğrencilerin motivasyon ve öz yeterlilik düzeyleri üzerine etkisini araştırdığı çalışmasına göre, alternatif(otantik) değerlendirme yaklaşımları üzerine temellendirilmiş ders gören öğrencilerin öz yeterlilik düzeyleri yükselmektedir (Akt; Taşdemir, 2014). Ataman ve Kabapınar (2012) sınıf öğretmenlerinin 2004 ilköğretim programında kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanılma nedenlerinden bazılarını; öğrencilere sorumluluk kazandırması, öğrencilerin araştırma gücünü yükseltmesi, derse ilgiyi ve ders başarısını arttırması, öğrencilerin kendilerini tanımalarını sağlaması olarak bulmuştur.

Bununla beraber otantik ölçme ve değerlendirme yönteminin eksikliklerinin de olması kaçınılmaz bir sonuçtur. Duban ve Küçükyılmaz (2008) sınıf öğretmeni adaylarının alternatif(otantik) ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulama okullarında kullanımına ilişkin görüşlerini belirledikleri çalışmalarında ilköğretim okullarında alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin kullanılmasında hala birtakım sorunların yaşandığını tespit etmişlerdir. Acat ve Uzunkol (2010), sınıf öğretmenlerin alternatif(otantik) değerlendirme yöntemleri hakkındaki görüşlerinin ve karşılaştıkları sorunların belirlenmesini amaçladıkları çalışmalarında öğretmenlerin programlardaki alternatif(otantik) değerlendirme yöntemlerini yararlı buldukları, ancak bazı sıkıntılar nedeniyle verimli bir şekilde uygulayamadıkları sonucuna

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

ulaşmışlardır. En sık karşılaşılan sorunlar, zaman yetersizliği, sınıfların kalabalık olması ve maddi yetersizliklerdir.

Dünyada eğitim politikalarının uygulayıcısı, eğitim hizmetlerini anlamlı hale getiren, eğitimin hizmetlerinin başlatıcısı, geliştiricisi ve uygulayıcısı olan öğretmenler eğitim sistemlerinin vazgeçilmez temel öğelerinden biridir. Eğitim sisteminin başarısı, bu sistemi işletecek öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin niteliklerine bağlıdır. Hiçbir eğitim modeli, o modeli işletecek personelin niteliğinin üstünde hizmet üretmez. Bundan dolayı dünyanın hemen hemen her yerinde politika yapıcıları eğitim sistemlerinde uygulanan reformların temelinde öğretmenleri yerleştirmiştir (Abazaoğlu, 2014).

Yenilenen ilköğretim programlarını konu alan araştırma sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin en çok zorlandığı ve uyum sorunu yaşadığı konulardan birinde yeni programla beraber gündeme gelen otantik ölçme ve değerlendirme yöntemi olduğu görülmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin otantik ölçme ve değerlendirmeye yönelik yaşadıkları sorunların bütün yönleriyle ele alınıp derinlemesine analiz edilerek bu sorunların giderilmesine yönelik öneriler ve çözüm yolları ortaya koymak önemli bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmacının amacı, ilkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemi ile ilgili bilgi ve tutumlarını saptamak; bu değişkenlerin öğretmenlerin demografik özelliklerine (cinsiyet, hizmet süresi, görev yapılan okul türü ve hizmet içi eğitim alma durumu) göre farklılaşma durumlarını tespit etmek, değişkenler arasındaki ilişkiyi incelenmek ve bu bağlamda ortaya çıkan sorulara yanıt aramaktır.

Yukarıda belirtilen genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İlkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri nedir?
2. İlkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri demografik özelliklerine (cinsiyet, hizmet süresi, görev yapılan okul türü ve hizmet içi eğitim alma durumu) göre farklılaşmakta mıdır?
3. İlkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumları nedir?
4. İlkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumları demografik özelliklerine (cinsiyet, hizmet süresi, görev yapılan okul türü ve hizmet içi eğitim alma durumu) göre farklılaşmakta mıdır?
5. İlkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum ve bilgi düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan ilköğretim programlarında öngörülen otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine ilişkin, ilkokul öğretmenlerinin bilgi ve tutumlarını belirlemeye yönelik betimsel bir çalışmadır. Araştırma mevcut durumu tespit etmeyi amaçladığından tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan

araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2005).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2011–2012 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilindeki devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapan ilköğretim öğretmenleri oluşturmaktadır.

Evren ya da çalışma evreni çoğu zaman, içerisinde çeşitli elemanları olan, benzer amaçlı (işlevli) kümelerden oluşur. Araştırma, evrenden seçilecek kümeler üzerinde yapılabilir. Evrendeki bütün kümelerin tek tek (bütün elemanlarıyla birlikte) eşit seçilme şansına sahip oldukları durumda yapılan örnekleme küme örnekleme denir (Karasar, 2005, s.114). Bir başka deyişle küme örnekleme yöntemi, elemanların değil de grupların tesadüfi seçildikleri örnekleme türüdür (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2010, s.139).

Araştırmanın örneklemini, 2011–2012 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilindeki devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapan ilköğretim öğretmenleri arasından küme örnekleme yöntemiyle seçilen 340 öğretmen oluşturmaktadır. Bu yöntemin tercih edilmesinde ki temel neden evrenin büyüklüğü ve özellikle kullanılan ölçme araçlarının yapısından kaynaklı ekonomik nedenlerdir. Örnekleme yer alan öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: İlkokul Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri

Gruplar	f	%	
Cinsiyet	Kadın	181	53,2
	Erkek	159	46,8
	Toplam	340	100,0
Hizmet Süresi	0-5 yıl	101	29,7
	6-10 yıl	91	26,8
	11-15 yıl	72	21,2
	16-20 yıl	36	10,6
	21 ve üzeri	40	11,8
	Toplam	340	100,0
Görev Yapılan Okul Türü	Devlet Okulu	247	72,6
	Özel Okul	93	27,4
	Toplam	340	100,0
Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu	Evet	62	18,2
	Hayır	278	81,8
	Toplam	340	100,0

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada elde edilen veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, “Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Testi” ve “Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Ölçeği” ile elde edilmiştir. Veri toplama araçlarının geliştirilmesine ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıda verilmiştir.

3.4. Kişisel Bilgi Formu

İlkokul öğretmenlerinin cinsiyet, hizmet süresi, görev yaptıkları okul türü ve hizmet içi eğitime katılım durumlarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan formdur.

3.5. Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Testi

“Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Testi” ilkökuller öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bilgi testi için, konuları en iyi biçimde ölçeceği düşünülen çoktan seçmeli madde tipi tercih edilmiştir. Bilgi testi geliştirme aşamasında öncelikle ilgili alan yazın ve 2005 ilköğretim programları incelenerek 22 otantik ölçme ve değerlendirme aracı belirlenmiştir. Bu araçların önemleri ve ilköğretim programlarında kullanımları dikkate alınarak bir belirtke tablosu hazırlanmıştır.

Belirtke tablosunda ölçme konusu olacak davranışlar belirlendikten sonra, bu davranışlar için denemelik test maddelerinin yazılması aşamasına geçilir. Denemelik maddelerin yazılması için belirtke tablosunda yer alan her bir davranışın ölçülmesi için üç maddenin yazılması önerilir (Atılğan, Doğan, Kan, 2009, s.318). Bunun sebebi, deneme uygulaması sonunda işlemediği görülen maddelerin elenmesi halinde ilgili davranışı yoklayacak soru bulunabilmesidir. Üç katı olması uygulamalardan görülen bir sonuçtur (Baykul, 2010, s.362)

Belirtke tablosunda yer alan otantik ölçme ve değerlendirme araçları ve bu araçların ağırlıkları dikkate alınarak her bir niteliği ölçmeye yönelik üç adet olmak üzere toplamda 90 adet beş seçenekli çoktan seçmeli denemelik madde araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. 90 adet çoktan seçmeli test maddesi, dil ve bilimsel denetimden geçirilmek üzere bir grup uzmana (2 Türk dili, 5 ölçme ve değerlendirme uzmanı) verilmiş, uzmanların eleştirileri ve önerileri alınmıştır. Bilgi testinde bulunan soruların dil ve anlatım yönünden (dil denetimi) ve bilimsel doğruluk yönünden (bilimsel denetim) incelenmesi istenmiştir. Bu yolla elde edilen bilgiler sayesinde “anlaşılamayan”, “hatalı” ve “düzeltmesi gereken” maddeler uzman görüşlerine göre belirlenmiştir. Uzmanların önerileri ve eleştirileri tek tek incelenmiş, bu doğrultuda gerekli düzeltmeler yapılmış ve 90 maddelik denemelik test formu düzenlenmiştir.

Denemelik test formu 2010–2011 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilindeki devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapan ilkökuller öğretmenleri arasından basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen 177 öğretmene uygulanmıştır.

Denemelik test formunda yer alan 90 maddeden, bilgi testi esas formunda yer verilecek en uygun (geçerli ve güvenilir) 30 maddeyi seçmek için maddelerin sahip oldukları psikometrik özellikler belirlenmiştir. Öğretmenlerin denemelik formdaki maddelere verdikleri yanıtlara ilişkin iki temel madde istatistiği hesaplanmıştır; bunlardan birincisi madde güçlük indeksi (p_j) diğeri ise madde ayırt edicilik indeksidir (r_{jx}).

Nihai teste madde seçerken maddelerin güçlük indekslerinin mümkün olduğunca orta güçlükte (0.50 ve civarı) olmasına dikkate edilmiştir. Madde ayırt edicilik indekslerinin ise 0.40 ve üzeri olması yani mümkün olduğunca +1'e yakın maddeler olmasına dikkat edilerek esas uygulama için teste dâhil edilmiştir. Teste dâhil edilen maddeler aynı özelliği ölçen maddeler alt alta ve yan yana gelmeyecek şekilde düzenlenmiş, test maddeleri numaralandırılmış ve testin başına bir yönerge eklenerek 30 maddeden oluşan nihai test formu hazırlanmıştır.

Son olarak esas uygulama için oluşturulan nihai testin KR-20 güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi testi esas uygulama

formuna dahil edilen 30 madde için hesaplanan KR-20 güvenilirlik katsayısı 0.92 bulunmuştur. Elde edilen güvenilirlik katsayısı hazırlanan testin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.6. Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Ölçeği

“Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Ölçeği” ilkökul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışmaları araştırma teknikleri bakımından gerçekleştirilmesi gereken bir prosedür çerçevesinde yürütülmüştür. Karasar (2005), bir ölçeği hazırlanırken izlenecek temel aşamaları, (1)ölçek için maddelerin oluşturulması aşaması, (2)uzman görüşüne başvurma aşaması, (3)ön deneme aşaması ve (4)güvenirlik hesaplama aşaması olmak üzere dört temel aşama olarak belirtmiştir.

Çalışmanın ilk aşamasında literatür taraması yapılarak otantik ölçme ve değerlendirme yöntemi ve tutum ölçeği geliştirme çalışmalarını konu alan çalışmalar incelenmiştir. Yapılan kaynak taraması ile geliştirilecek ölçme aracı ile ilgili teorik alt yapı oluşturulmuştur. Literatür taraması, alan öğretmen ve uzmanlarıyla yapılan görüşmeler çerçevesinde 58 adet denemelik tutum maddesi yazılmıştır. Denemelik maddelerin yazılmasında tutum maddelerinin yarısının olumlu tutum ifadelerden diğer yarısının ise olumsuz tutum ifadelerinden oluşmasına dikkat edilmiştir.

Kuramsal sürecin bir sonraki aşaması kapsam geçerlik oranlarının belirlenmesidir. Kapsam geçerlik oranlarının belirlenmesi sürecinde Lawshe (1975) tekniğinden yararlanılmıştır. Bu teknik 6 aşamadan oluşmaktadır (Yurdugül, 2005).

- ✓ Alan uzmanlar grubunun oluşturulması,
- ✓ Aday ölçek formlarının hazırlanması,
- ✓ Uzman görüşlerinin değerlendirilmesi,
- ✓ Maddelere ilişkin kapsam geçerlik oranlarının elde edilmesi,
- ✓ Ölçeğe ilişkin kapsam geçerlik indekslerinin elde edilmesi ve
- ✓ Kapsam geçerlik oranları/indeksi ölçütlerine göre nihai formun oluşturulması.

Kapsam geçerliği çerçevesinde, ölçekte yer alan maddelerin sayısı ve nitelikçe yeterli olup olmadığını belirlemek için konu alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Alan uzmanlar grubu oluşturulurken otantik ölçme ve değerlendirme yöntemi ve ölçek geliştirme konularında uzman kişilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Marmara Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Aksaray Üniversitesi'nden toplam 10 uzmanın görüşüne başvurulmuştur.

Buna göre uzman görüşlerini derecelendirmek için üç maddelik bir skala hazırlanmıştır. Skala; (1) Madde gerekli, (2) Madde yararlı ancak yeterli değil, (3) Madde gereksiz şeklindedir (Yurdugül, 2005). Ölçek uzmanlardan toplandıktan sonra, uzmanların verdikleri cevaplar tek bir formda birleştirilmiştir.

Uzmanlardan gelen değerlendirmeler sonucunda her bir madde için kapsam geçerlik oranı hesaplanmıştır. Her bir madde tek tek incelenerek KGO değeri 0,62'nin altında kalan 6, 10, 11, 14, 18, 36, 51, 52, 53, 55 ve 56 numaralı maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda ölçtüğü özellikte herhangi bir değişiklik yapılmaksızın 8, 20, 22, 30, 32, 34, 38, 39, 44, 46, 48, 50, 57 ve 58 numaralı maddeler gerekli düzeltmeler yapılarak ölçeğe dâhil edilmiştir. Ayrıca ölçek maddelerinin sade ve anlaşılır bir dile sahip olması ve Türk Dili ve Dilbilgisi kurallarına uygunluğu dil uzmanlarına incelenilerek 47 adet tutum maddesi denemelik test formuna dahil edilmek üzere belirlenmiştir. Taslak tutum maddeleri olumlu ve olumsuz maddeler karıştırılarak düzenlemiş ve her bir madde numaralandırılmıştır.

Araştırmada tutum maddelerine verilecek tepkiler için 5'li derecelendirme tercih edilmiştir. Cevaplayıcılardan ölçekte yer alan her bir tutum ifadesini “hiç katılmıyorum”, “katılmıyorum”,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

“kararsızım”, “katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” şeklinde beş kategoriden biriyle sınıflaması istenmiştir. Her cevaplayıcı için toplam puanın elde edilebilmesi için, en olumlu kategoriye 5 puan, en olumsuz kategoriye 1 puan verilerek toplanan cevaplar 1-5 arasında puanlanmıştır (Karaca, 2006; Turgut, 1977).

Kapsam geçerliğinden sonra yapı geçerliği çalışmaları yapılmıştır. Yapı geçerliliği, genel anlamda elde edilen sonuçları ve sonuçların ne ile bağlantılı olduğunu açıklar. Bir başka deyişle, ölçme aracının soyut bir olguyu ne derece doğru ölçebildiğini gösterir (Tavşancıl, 2005, s.45). Yapı geçerliliğini ölçebilmek için kullanılacak tekniklerden bir tanesi de faktör analizidir. Geliştirilen bu ölçeğin yapı geçerliliği için de faktör analizi tekniği uygulanmıştır. Faktör analizi, birbiriyle ilişkili çok sayıda değişkeni bir araya getirerek az sayıda kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler, boyutlar) bulmayı, keşfetmeyi amaçlayan çok değişkenli bir istatistik olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, 2002, s.472).

Bu bağlamda deneme uygulaması için hazırlanan 47 maddelik form faktör analizi yapılabilmesi amacıyla İstanbul ili Anadolu ve Avrupa yakalarında devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapan ve basit tesadüfi örnekleme yoluyla belirlenen 212 ilkokul öğretmenine uygulanmıştır.

Faktör analizi çalışmalarına başlamadan önce K.M.O katsayısı hesaplanarak ve Bartlett testi yapılarak örneklem büyüklüğünün uygunluğu ve ölçülen değişkene ait evren dağılımının normalliği test edilmiştir. Ölçeğin ilk yapılan analizleri sonucunda Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ,944 ve Bartlett testi anlamlı bulunmuştur ($X^2=7483,985$, $df=1081$, $p=.000<.001$). Elde edilen bu bulgulara dayanarak ölçek geliştirme çalışmalarına devam edilmesi önünde bir engel bulunmadığı görülmüş ve sonraki aşamalara geçilmiştir.

Otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum ölçeğinin faktör desenini belirlemek için faktörleştirme yöntemi olarak temel bileşenler analizi; döndürme yöntemi olarak da dik döndürme yöntemlerinden maksimum değişkenlik (varimax) seçilmiştir.

Faktör analizinin ilk aşamasında öncelikle ölçekteki maddelerin ortak varyanslarına (Communalities) bakılmıştır. Ölçekteki maddelerin ortak varyans değerleri .547 ile .774 arasında değişmektedir. Ancak Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk (2010, s. 229)'ün de belirttiği gibi ortak varyanslar tablosuna bakarak maddeler hakkında kesin karar verilmemeli, değeri düşük maddelerin işleyip işlemediği konusunda ilerleyen analizler ile değerlendirme yapılmalıdır.

Yapılan döndürme işlemleri sonrasında binişik olduğu görülen maddeler (9, 17, 23, 24, 25, 29, 30, 32, 33, 34, 37, 39, 40, 41, 42 ve 44) ölçekten çıkarılmıştır. Faktör yük değerleri kabul sınırının üzerinde (0,30) ve binişiklik özelliği göstermeyen 29 madde üç alt boyut altında toplanmıştır. Bu işlemlerin ardından her bir alt boyut için ve ölçeğin tamamı için güvenilirlik hesaplama yoluna gidilmiştir. Ölçeğe ait birinci faktörün Cronbach Alpha (α) değeri ,95, ikinci faktörün ,92 ve üçüncü faktörün ,81'dir. Üçüncü faktör altında yer alan 28 numaralı maddeye ilişkin güvenilirlik değerinde sorun olduğu görülmektedir. 28. madde testten çıkarıldığında faktör güvenilirliğinin ,83'e çıkacağı görülmüştür. Bu nedenle 28 numaralı madde ölçekten çıkarılarak tekrar döndürme işlemi yapılmıştır. Yapılan döndürme işlemi sonucuna bakıldığında maddelerin 3 faktör altında toplandığı görülmektedir. Döndürme işlemi sonrasında maddelerin faktör yük değerlerinde bir sorun görülmemektedir. Bu aşamadan sonra ölçeğe ait üç faktörün ve ölçeğin tümüne ilişkin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Ölçeğe ait her hangi bir madde de güvenilirlik açısından sorun bulunmamaktadır. Birinci faktörün Cronbach Alpha (α) değeri ,95, ikinci faktörün ,92 ve üçüncü faktörün ,83'dür. Ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha (α) değeri ise ,96 olarak bulunmuştur. Ölçekte yer alan maddeler incelendiğinde ikinci ve üçüncü faktör altında toplanan maddelerin benzer özellikte maddeler olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle ölçekteki maddeler iki

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

faktör altında toplanarak son bir döndürme işlemi yapılması yoluna gidilmiştir. Yapılan döndürme işlemi sonrasında maddelerin faktör yük değerlerinde bir sorun görülmemektedir. Döndürme işlemi sonucunda iki faktörün ölçeğe ilişkin açıkladıkları varyansın % 56,56 olduğu görülmektedir. Birinci faktörün açıkladığı varyans %28,36, ikinci faktörün açıkladığı varyans %28,20'dir. Bu aşamadan sonra ölçeğe ait iki faktörün ve ölçeğin tümüne ilişkin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Ölçeğe ait her hangi bir madde de güvenilirlik açısından sorun bulunmamaktadır. Birinci faktörün Cronbach Alpha (α) değeri ,93, ikinci faktörün ise ,95'dir. Ölçeğin tümüne ilişkin Cronbach Alpha (α) değeri ise ,96 olarak bulunmuştur.

Sonuç olarak "Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Ölçeği"nin birinci boyutunda 13 madde (1, 2, 4, 5, 11, 12, 15, 19, 21, 36, 38, 46, 47), ikinci boyutunda 15 madde (6, 7, 8, 10, 13, 14, 16, 18, 20, 22, 27, 31, 35, 43, 45) olmak üzere toplamda 28 madde yer almaktadır. Faktör analizi sonunda ölçekteki maddeler olumlu tutum ve olumsuz tutum olarak belirlenmiştir. Ölçeğin son hali 13 olumlu ve 15 olumsuz olmak üzere toplam 28 tutum maddesinden meydana gelmektedir.

3.7. Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanmasında kullanılan "Kişisel Bilgi Formu", "Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Testi" ve "Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Ölçeği" hazırlandıktan sonra, İstanbul ili Anadolu yakası ve Avrupa yakasında, araştırma kapsamında seçilen devlet ve özel ilköğretim okullarında görev yapan ilköğretim öğretmenlerine uygulanmıştır. Uygulama sonucunda toplanan verilerden eksik ve yanlış doldurulanlar elendikten sonra 340 veri değerlendirilmeye alınmıştır.

3.8. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada verilerin toplanmasında kullanılan "Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Testi" ve "Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Ölçeği"nden elde edilen verilerin analizinde SPSS 16.0 paket programı kullanılmıştır. Otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi testi daha öncede belirtildiği gibi beş seçenekli çoktan seçmeli test şeklinde düzenlenmiştir. Bilgi testinde öğretmenlerin doğru yanıtları 1, yanlış yanıtları ya da boş bıraktıkları maddeler için ise 0 olarak kodlanmış ve SPSS 16.0 paket programına girilmiştir. Otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum ölçeğinin puanlamasında tutum ölçeği için maddelere verilen yanıtlar 1 ile 5 arasında bir puan olarak ortaya çıkmış ve her bir öğretmen için toplam madde puan ortalaması hesaplanmıştır. Tutum ölçeğinden bir öğretmenin alabileceği en yüksek puan 5 en düşük puan ise 1'dir. Çalışmada verilerin analizinde genel olarak; frekans, yüzdelikler, bağımsız gruplar t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve pearson çarpım momentler korelasyon katsayısı istatistiksel teknikleri kullanılmış ve yapılan bu analizlerde en az .05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

4. BULGULAR

İlkokul Öğretmenlerin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bir ve ikinci alt amacı doğrultusunda ilköğretim öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri, bilgi düzeylerinin demografik özelliklerine göre farklılaşma durumunu test etmek üzere yapılan analizler ve bu analizlere yönelik bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Düzeylerine İlişkin Ortalama, Standart Sapma, Frekans ve Yüzde Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	Bilgi Düzeyi	Puan Aralığı	f	%
BİLGİ	340	18,29	6,74	0,00-11,56	Düşük	55	16,2
				11,561-25,04	Orta	237	69,7
				25,05-30,00	Yüksek	48	14,1

Tablo 2'ye göre, ilkokul öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi testi puan ortalamaları 18,29, standart sapmaları 6,74 olarak bulunmuştur. Ayrıca ilkokul öğretmenlerinin %16,2'sinin (n=55) bilgi düzeyi düşük, %69,7'sinin (n=237) bilgi düzeyi orta ve %14,1'inin (n=48) bilgi düzeyi yüksek olarak belirlenmiştir.

Tablo 3. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu İçin Yapılan İlişkisiz Grup t-Testi Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	t Testi		
				t	sd	p
Kadın	181	19,47	6,47	3,486	338	,001
Erkek	159	16,96	6,82			

Tablo 3'e göre, ilkokul öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri cinsiyet değişkenine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadın öğretmenlerin (n=181) aritmetik ortalaması 19,47 standart sapması 6,47, erkek öğretmenlerin (n=159) aritmetik ortalaması 16,96 standart sapması 6,82 olarak hesaplanmıştır. Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, kadın öğretmenlerin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeylerinin erkek öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Düzeylerinin Hizmet Süresi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu İle İlgili Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	F	P	(Fark)Scheffe
(1) 0-5 yıl	101	22,40	5,19	36,66	,000	1>2
(2) 6-10 yıl	91	18,85	6,02			1>3
(3) 11-15 yıl	72	17,60	6,81			1>4
						1>5
(4) 16-20 yıl	36	15,97	4,80			2>5
(5) 21 ve üzeri	40	10,03	4,04	3>5		
						4>5

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

Tablo 4'e göre, ilkökul öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri hizmet süresi değişkenine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Gruplar arasındaki farklılaşmanın nedenini bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonucuna göre hizmet süresi 0-5 yıl olan öğretmenlerle 6-10 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl, 21 ve üzeri yıl olan öğretmenler arasında 0-5 yıl olanlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Hizmet süresi 6-10 yıl olan öğretmenlerle 21 ve üzeri yıl olan öğretmenler arasında 6-10 yıl olanlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Hizmet süresi 11-15 yıl olan öğretmenlerle 21 ve üzeri yıl olan öğretmenler arasında 11-15 yıl olan öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Hizmet süresi 16-20 yıl olan öğretmenlerle 21 ve üzeri yıl olan öğretmenler arasında 16-20 yıl olanlar lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Tablo 5. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Düzeylerinin Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu İçin Yapılan İlişkisiz Grup t-Testi Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	t Testi		
				t	sd	p
Devlet Okulu	247	17,22	7,16	-4,938	338	,000
Özel Okul	93	21,14	4,39			

Tablo 5'e göre, ilkökul öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri görev yapılan okul türü değişkenine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Devlet okulunda görev yapan öğretmenlerin (n=247) aritmetik ortalaması 17,22 standart sapması 7,16, özel okulda görev yapan öğretmenlerin (n=93) aritmetik ortalaması 21,14 standart sapması 4,39 olarak hesaplanmıştır. Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, devlet okulunda görev yapan öğretmenlerin özel okulda görev yapan öğretmenlere göre otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik daha düşük bilgi düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 6. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Bilgi Düzeylerinin Hizmet İçi Eğitim Alma Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu İçin Yapılan İlişkisiz Grup t-Testi Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	t Testi		
				t	sd	p
Evet	62	17,00	6,53	-1,676	338	,095
Hayır	278	18,58	6,77			

Tablo 6'ya göre, ilkökul öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri hizmet içi eğitim alma değişkenine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin (n=62) aritmetik ortalaması 17,00 standart sapması 6,53, hizmet içi eğitim almayan öğretmenlerin (n=278) aritmetik ortalaması 18,58 standart sapması 6,77 olarak hesaplanmıştır.

İlkokul Öğretmenlerin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Düzeylerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü ve dördüncü alt amacı doğrultusunda ilkökul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum düzeyleri, tutum düzeylerinin demografik

özelliklerine göre farklılaşma durumunu test etmek üzere yapılan analizler ve bu analizlere yönelik bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 7: İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Düzeylerine İlişkin Ortalama, Standart Sapma, Frekans ve Yüzde Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	Tutum Düzeyi	Puan Aralığı	f	%
TUTUM	340	3,38	,88	0,00-2,501	Düşük	63	18,5
				2,502-4,263	Orta	232	68,2
				4,264-5,00	Yüksek	45	13,2

Tablo 7'ye göre, ilkokul öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum puan ortalamaları 3,38, standart sapmaları ,88 olarak bulunmuştur. Ayrıca ilkokul öğretmenlerinin %18,5'inin (n=63) tutum düzeyi düşük, %68,2'sinin (n=232) tutum düzeyi orta ve %13,2'sinin (n=45) tutum düzeyi yüksek olarak belirlenmiştir.

Tablo 8. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu İçin Yapılan İlişkisiz Grup t-Testi Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	t Testi		
				t	sd	p
Kadın	181	3,49	,87	2,327	338	,021
Erkek	159	3,27	,88			

Tablo 8'e göre, ilkokul öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Kadın öğretmenlerin (n=181) aritmetik ortalaması 3,49 standart sapması 0,87, erkek öğretmenlerin (n=159) aritmetik ortalaması 3,27 standart sapması 0,88 olarak hesaplanmıştır. Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, kadın öğretmenlerin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumlarının erkek öğretmenlere göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 9. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Araçlarına Yönelik Tutumlarının Hizmet Süresi Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu İle İlgili Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	F	P	(Fark)Scheffe
(1) 0-5 yıl	101	3,79	,64	15,12	,000	
(2) 6-10 yıl	91	3,50	,93			1>3
(3) 11-15 yıl	72	3,12	,83			1>4
(4) 16-20 yıl	36	3,08	1,08			1>5
(5) 21 ve üzeri	40	2,79	,55			2>5

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

Tablo 9'a göre, ilkököl öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumları hizmet süresi değişkenine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Gruplar arasındaki farklılaşmanın nedenini bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonucuna göre hizmet süresi 0-5 yıl olan öğretmenlerle hizmet süresi 11-15 yıl, 16-20 yıl ve 21 ve üzeri yıl olan öğretmenler arasında hizmet süresi 0-5 yıl olanlar lehine anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. Ayrıca hizmet süresi 6-10 yıl olan öğretmenlerle 21 ve üzeri yıl olan öğretmenler arasında hizmet süresi 6-10 yıl olan öğretmenler lehine anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir (p<.05).

Tablo 10. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine Yönelik Tutumlarının Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu İçin Yapılan İlişkisiz Grup t-Testi Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	t Testi		
				t	sd	p
Devlet Okulu	247	3,30	,89	-2,872	338	,004
Özel Okul	93	3,60	,83			

Tablo 10'a göre, ilkököl öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumları okul türü değişkenine göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermektedir. Devlet okulunda görev yapan öğretmenlerin (n=247) aritmetik ortalaması 3,30 standart sapması 0,89, özel okulda görev yapan öğretmenlerin (n=93) aritmetik ortalaması 3,60 standart sapması 0,83 olarak hesaplanmıştır. Aritmetik ortalamalar dikkate alındığında, özel okulunda görev yapan öğretmenlerin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumlarının devlet okulunda görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

Tablo 11. İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutumlarının Hizmet İçi Eğitim Alma Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu İçin Yapılan İlişkisiz Grup t-Testi Sonuçları

	n	$\bar{X}$	ss	t Testi		
				t	sd	p
Evet	62	3,31	,80	-,741	338	,459
Hayır	278	3,40	,90			

Tablo 11'e göre, ilkököl öğretmenlerinin (n=340) otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumları hizmet içi eğitim alma durumlarına göre .05 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin (n=62) aritmetik ortalamaları 3,31 standart sapmaları ,80, hizmet içi eğitim almayan öğretmenlerin (n=278) aritmetik ortalaması 3,40 standart sapması ,90 olarak hesaplanmıştır.

İlkokul Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutum Puanları ile Bilgi Puanları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Araştırmanın beşinci alt amacı doğrultusunda ilkököl öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum puanları ile bilgi puanları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak üzere yapılan pearson çarpım momentler korelasyon katsayısı sonuçları aşağıda verilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

Tablo 12. İlköğretim Birinci Kademe Öğretmenlerinin Otantik Ölçme ve Değerlendirme Yöntemine Yönelik Tutumları ile Bilgi Düzeyleri Arasındaki İlişki ile İlgili Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayısı Sonuçları

Değişkenler	n	r	p
Tutum	340	,425	,000
Bilgi			

Tablo 12’de görüldüğü gibi ilkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum puanları ile bilgi puanları arasında ($r=,425$; $p< .05$) anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın ilk alt amacı doğrultusunda ilkokul öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun otantik ölçme ve değerlendirme araçlarıyla ilgili bilgilerinin orta düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. Bu araştırmanın sonucunu destekler nitelikteki bir çalışmada Yeşilyurt ve Yaraş (2011), sınıf öğretmeni adaylarının tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin orta düzeyde bilgiye sahip olduklarını algıladıklarını tespit etmişlerdir. Bir başka çalışmada ise Banoğlu (2009), bilişim teknolojileri öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yöntemine yönelik kendilerini çoğunlukla yeterli buldukları gözlemlenmiştir. Birgin ve Gürbüz (2008), yaptıkları çalışma ile sınıf öğretmeni adaylarının çoğunun alternatif değerlendirme yöntemlerini kullanma, ölçme aracı hazırlama, ölçme aracının geçerlik ve güvenilirliğini sağlama ve sınıf içi değerlendirme konularında önemli yetersizlikleri olduğu belirlenmiştir. Şahin ve Ersoy (2009), sınıf öğretmeni adaylarının yeni ilköğretim programındaki ölçme-değerlendirme konusundaki yeterlilik düzeylerine ilişkin algılarına ait sorulara verdikleri cevapların büyük bir çoğunluğunun “yeterli” ile “kısmen yeterli” arasında olduğu görülmüştür. Duran, Mıhladı, ve Ballıel (2013), ilköğretim öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yöntemine yönelik orta düzeyde bir yeterliliğe sahip olduklarını belirlemişlerdir. Arıbaş ve Göktaş (2014), yaptıkları çalışmada ortaokul matematik dersi öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak alternatif ölçme ve değerlendirme ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmanın ikinci alt amacı doğrultusunda ilkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri ile demografik özellikleri (cinsiyet, hizmet süresi, görev yapılan okul türü ve hizmet içi eğitim alma durumu) arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Kadın ilkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeylerinin erkek öğretmenlerin bilgi düzeylerine göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma sonucunu destekler nitelikte yapılan bir çalışmada, Özenç (2013), kadın sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik bilgi düzeylerinin erkek öğretmenlerin bilgi düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Taşdemir (2014), Öğretmen değerlendirme, akran değerlendirme ve kendi kendini değerlendirme yaklaşımlarına göre ölçme sonuçlarında kızlar lehine anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yeşilyurt ve Yaraş (2011), kadın sınıf öğretmeni adaylarının tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkında erkek öğretmen adaylarına göre daha fazla bilgi sahibi olduklarını algıladıkları sonucunu ortaya çıkışlardır. Karamustafaoğlu, Çağlak ve Meşeci (2012), kadın sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme teknikleri kullanım öz yeterliliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma sonucu ve benzer araştırma sonuçları incelendiğinde cinsiyetin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyi üzerinde önemli bir faktör olduğu görülmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Hizmet süresi arttıkça otantik

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyinin azaldığı belirlenmiştir. Bu araştırma sonucunu destekler nitelikte yapılan bir çalışmada Özenç (2013), mesleki kıdemi 1-10 yıl arası olan sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik bilgi düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Diğer bir deyişle hizmet süresi düşük öğretmenlerin bilgi düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Araştırma sonucu ve benzer araştırma sonuçları incelendiğinde hizmet süresinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyi üzerinde önemli bir faktör olduğu sonucu görülmektedir. Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu durumun nedeni olarak mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin lisans eğitimleri sürecinde ölçme ve değerlendirme dersi kapsamında otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik eğitim almış olmaları gösterilebilir. Ayrıca mesleğe başlamak için girilen kamu personeli seçme sınavı kapsamında da bu konuda kendilerini geliştirmiş olmaları bir diğer neden olarak gösterilebilir.

İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri görev yapılan okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Devlet okulunda görev yapan öğretmenlerle özel okulda görev yapan öğretmenler arasında özel okulda görev yapan öğretmenler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu durumun nedeni olarak özel okullarda otantik ölçme ve değerlendirme yönteminin kullanılmasına daha çok yer verilmesi, bununla bağlantılı olarak öğretmenlerin çok daha fazla kullandıkları bir yöntem hakkında da bilgi düzeylerinin yüksek olması gösterilebilir.

İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeyleri hizmet içi eğitim alma değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu durumu destekler nitelikte yapılan bir çalışmada Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş (2010), sosyal bilgiler öğretmenlerinden hizmet içi eğitim alanlar ile almayanlar arasında alternatif ölçme değerlendirme araçlarının kullanımı arasında ortalama puanlar açısından bir fark olmadığını tespit etmişlerdir. Bunun nedeni olarak yapılan hizmet içi eğitim seminerlerinin çok kalabalık gruplar şeklinde yapılması ve uygulama yapmadan sadece teorik bilgi vermeye dayalı olmasından kaynaklanmış olabileceği çıkarımında bulunmuşlardır. Arıbaş ve Göktaş (2014) yaptıkları çalışmada matematik öğretmenlerinin görüşlerine göre; alternatif değerlendirme ile ilgili verilen hizmet içi eğitimi faydalı bulmadıkları, bu eğitimde pratikte kullanılacak bilgilerin olmadığını, eğitimlerin sıkıcı olduğunu ve mecburi olmasından yakındıklarını belirtmişlerdir. Bayar ve Kösterelioğlu (2014) ülkemizde düzenlenen hizmetiçi eğitim etkinliklerine yönelik öğretmenlerin memnuniyet düzeylerini belirledikleri araştırmalarında öğretmenlerin katılmış oldukları hizmet içi eğitim etkinliklerine yönelik olarak sahip oldukları memnuniyet düzeylerinin oldukça düşük olduğunu belirlemişlerdir. Bunun doğal bir sonucu olarak öğretmenler herhangi bir hizmet içi eğitim etkinliğine katılmamayı tercih etmektedirler. Ayrıca araştırmacılar bu çalışmada düşük memnuniyet düzeyine sahip olma ve hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmamayı tercih etmeye ilişkin sebepleri; sadece geleneksel hizmet içi eğitim etkinliklerinin önerilmesi, hizmet içi eğitim etkinliklerinin planlamasına öğretmenlerin çok dâhil edilmemeleri, hizmet içi eğitim etkinliklerinin planlanması sürecinde öğretmenlerin ihtiyaçlarının göz ardı edilmesi, önerilen hizmet içi eğitim etkinliklerinin öğretmenlerin eğitim ve öğretim faaliyetlerini icra ettikleri sınıf ortamlarında karşılaştıkları gerçek durumlarla çok ilgili olmaması ve hizmet içi eğitim etkinliklerinde eğitimci olarak görev yapan kişilerin gerekli yeterlilikte olmamaları olarak sıralanmıştır. Buradan hareketle hizmet içi eğitim faaliyetlerinin gözden geçirilerek eksikliklerin giderilmesi gerektiği sonucuna ulaşmak mümkündür.

Araştırmanın üçüncü alt amacı doğrultusunda ilköğretim öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun otantik ölçme ve değerlendirme yöntemiyle ilgili tutumlarının orta düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. Şahin ve Öztürk (2013), sınıf öğretmeni adaylarının alternatif değerlendirmeye

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

yönelik görüşlerini belirledikleri çalışmalarında çoğu öğretmen adayının öğretmenlik hayatlarında alternatif ölçme araçlarını çoğunlukla kullanacakları ve bu bağlamda da öğretmen adaylarının alternatif ölçme araçlarına yönelik olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Duran, Mihladi, ve Balliel (2013), ilköğretim öğretmenlerinin tutum puanlarının ortalamasına bakıldığında alternatif değerlendirme yöntemlerine yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer çalışmada Algan (2008), sosyal bilgiler öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yönteminin uygulanmasını olumlu buldukları sonucuna ulaşmıştır. Bir başka çalışmada Yıldız (2011), branş öğretmenlerinin görüşlerine göre ölçme ve değerlendirme boyutuna ilişkin genel anlamda olum tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Karakuş, (2010), ortaöğretim matematik programındaki alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yönelik öğretmenlerin görüşlerini belirlediği çalışmasında öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımları hakkında olumlu görüşler belirtmelerine karşın bu yaklaşımları kullanmadıkları, bunun yerine yazılı sınav ve testleri tercih ettiklerini belirlemiştir. Bu araştırma ve benzer araştırmaların bulguları doğrultusunda öğretmenlerin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü alt amacı doğrultusunda ilkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum düzeyleri ile demografik özellikleri (cinsiyet, hizmet süresi, görev yapılan okul türü ve hizmet içi eğitim alma durumu) arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Kadın ilkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum düzeylerinin erkek öğretmenlerden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçları destekleyen bir çalışmada, Gülbetkin (2011), kadın coğrafya öğretmenlerinin sürece dayalı ölçme değerlendirme tekniklerine yönelik tutumlarının, erkek coğrafya öğretmenlerine göre daha olumlu olduğunu tespit edilmiştir. Yine bir başka çalışmada Okur (2008), ilköğretim 4. ve 5. sınıf fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkarak bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine karşı daha olumlu yönde tutuma sahip oldukları belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonucu ve benzer araştırma sonuçları karşılaştırıldığında cinsiyet değişkeninin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutum üzerinde önemli bir faktör olduğu sonucuna ulaşmak mümkündür.

İlkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik tutumları hizmet süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Hizmet süresi düşük öğretmenlerin tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hizmet süresi arttıkça tutum düzeyi de azalmaktadır. Bu sonuçları destekleyen bir çalışmada, Karamustafaoğlu, Çağlak, ve Meşeci (2012), mesleki deneyimi az olan sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme konusunda deneyimi fazla olan öğretmenlere göre daha olumlu düşüncelere sahip olduklarını belirlenmişlerdir. Elde edilen sonuçlardan hareketle hizmet süresi düşük olan öğretmenlerin tutum düzeylerinin daha olumlu olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni hizmet süresi düşük öğretmenlerin otantik ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik lisans düzeyinde eğitim almaları, öğrenim hayatlarında bu araçların kullanıldığı eğitim ortamlarından gelmeleri veya hizmet süresi yüksek olan öğretmenlerin geleneksel yöntemlere olan alışıklıklarından kaynaklı olduğu düşünülebilir.

Özel okulda görev yapan ilkokul öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemiyle ilgili tutumlarının devlet okulunda görev yapan öğretmenlerden daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçları destekleyen bir çalışmada, Banoğlu (2009), özel okulda görev yapan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yöntemine yönelik tutumlarının devlet okulunda görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu olduğunu ortaya koymuştur. Özel okulda görev yapan öğretmenlerin tutumlarının daha olumlu olmasının nedeni olarak özel okullar da bu araçları kullanmaya daha fazla imkan tanınması ve desteklenmesi, sınıf mevcutlarının az

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

olması, bu araçlarla daha fazla iç içe olmaları nedeniyle aşinalıklarının fazla olması ve bu tür değerlendirmenin mantığını daha çok içselleştirmiş olmaları gösterilebilir.

İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemiyle ilgili tutumları hizmet içi eğitim alma değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu sonucu destekler nitelikteki bir araştırmada Banoğlu (2009), bilişim teknolojileri öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yöntemlerine yönelik tutumlarının hizmet içi eğitime göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Yine bu sonucu destekleyen bir başka araştırmada Kanatlı (2008), sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri konusunda hizmet içi eğitim alıp almadıklarına göre tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirlemiştir. Yine benzer bir araştırmada Kuran ve Kanatlı (2009), sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri konusunda hizmet içi eğitim alıp almadıklarına göre öğretmenler arasında anlamlı bir fark olmadığını belirlemişlerdir. Bu sonuçlar çerçevesinde hizmet içi eğitimin öğretmenlerin tutumları üzerinde etili bir faktör olmadığı sonucu çıkarılabilir. Bu durumun nedeni olarak Çelikkaya, Karakuş ve Demirbaş (2010)'ın da belirttiği gibi yapılan hizmet içi eğitim seminerlerinin çok kalabalık gruplar şeklinde yapılması ve uygulama yapmadan sadece teorik bilgi vermeye dayalı olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülebilir. Buradan hareketle hizmet içi eğitimlerin gözden geçirilerek varsa eksikliklerin giderilmesi gerektiği görülmektedir.

İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemiyle ilgili tutumları ile bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğretmenlerin tutumları ile bilgi düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgudan hareketle kısmen de olsa otantik ölçme ve değerlendirmeye yönelik bilgi düzeyi arttıkça tutumunda arttığı sonucu çıkarılabilir.

Öneriler

1. Otantik ölçme ve değerlendirme uygulamalarında hem öğretmenler hem de öğrenciler tarafından araç-gereç kullanımı önemli bir yer tutmaktadır. Bu nedenle okullar, araç-gereç donanımı ve fiziksel özellikleri bakımından geliştirilmelidir.
2. Ölçme ve değerlendirmenin sadece bir not verme etkinliği olmadığı, sürecin bir parçası olduğu anlayışının öğretmenlerce içselleştirilebilmesi için, öğretmenlere bu konuda da hem teorik hem de pratik eğitimler verilmelidir.
3. Üniversitelerdeki eğitim süreçlerinde öğretmen adaylarına otantik ölçme ve değerlendirme uygulamalarına dönük ortam sağlanarak onların bu yaklaşımı sadece teorik değil, uygulamalı olarak öğrenmeleri sağlanmalıdır.
4. Bu araştırma ile ilköğretim öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik bilgi ve tutumlarının genel olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yeni çalışmalar ile özel olarak belirli araçlar üzerine daha detaylı analizler yapılabilir. Bu sayede her bir ölçme aracının tek tek eksi ve artıları daha net ortaya koyularak daha detaylı çözümlenmelere ulaşılabilir.
5. Bu çalışmada, ilköğretim öğretmenlerinin ders ayrımı gözetmeksizin genel olarak otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik mevcut durumları ortaya konmaya çalışılmıştır. Yeni çalışmalar ile özel olarak belirli dersler çerçevesinde bu yöntemin etkililiği üzerinde araştırmalar yapılarak ders bazında ortaya çıkacak durum tespit edilerek daha detaylı çıkarımlarda bulunulabilir.
6. Bu araştırmada sadece ilköğretim öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemiyle ilgili bilgi ve tutumları ortaya konmaya çalışılmıştır. Yeni yapılacak çalışmalarda velilerin ve öğrencilerin de aynı özelliklere yönelik mevcut durumları ortaya konarak daha derinlemesine bilgi sahibi olunması ve daha detaylı çözüm yollarına ulaşılması gerçekleştirilebilir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

7. Bu çalışmada ilköğretim öğretmenlerinin otantik ölçme ve değerlendirme yöntemine yönelik bilgi ve tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Yeni yapılacak çalışmalarda ortaöğretim ve lise düzeyinde ve özellikle üniversite düzeyinde çalışmalar yapılarak hem öğretmenlerin hem de öğrenci ve velilerin mevcut durumlarına yönelik ayrıntılı tespitler yapılabilir.

8. Bu çalışmada nicel veriler üzerinden ayrıntılı bir durum tespiti yapılmıştır. Yeni yapılacak çalışmalarda bunlara ilaveten sınıf içi uygulamaların da gözlemlenmesi ve doküman incelemesi yoluyla daha ayrıntılı sonuçlar ortaya konulması yoluna gidilebilir.

6. KAYNAKLAR

- ABAZAOĞLU, İ. (2014). “Dünyada Öğretmen Yetiştirme Programları ve Öğretmenlere Yönelik Mesleki Gelişim Uygulamaları/Teacher Training Programs In World And Professional Development Applications For Teachers”. *TURKISH STUDIES - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. ISSN: 1308-2140, (İsmail Yıldırım Armağanı)Volume 9/5 Spring 2014, www.turkishstudies.net, Doi Number:<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6585>, p. 1-46.
- ACAT, M. B. ve UZUNKOL, E. (2010), İlköğretim programlarındaki alternatif değerlendirme yöntemlerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 29, Sayfa 337-356.
- ALGAN, S. (2008). İlköğretim 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*. Adana.
- ALTUNIŞIK, R., COŞKUN, R., BAYRAKTAROĞLU, S. ve YILDIRIM, E (2010). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı (6. Basım). Adapazarı: Sakarya Kitabevi.
- ARIBAŞ, S. ve GÖKTAŞ, Ö. (2014). Ortaokul Matematik Dersi Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarına İlişkin Görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* ISSN: 1308–9196, Yıl: 7, Sayı: 16. 17-42.
- ATAMAN, M. ve KABAPINAR, Y. (2012). Sosyal Bilgiler (4-5. Sınıf) programlarındaki ölçme değerlendirme yöntemlerinin kullanılma nedenleri ve uygulamaların yeterliliği. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 94-114.
- ATILGAN, H., DOĞAN, N., ve KAN, A. (2009). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Anı Yayınları.
- BAHAR, M., NARTGÜN, Z., DURMUŞ, S. ve BIÇAK, B. (2009). Geleneksel-tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme teknikleri, öğretmen el kitabı. Ankara: PegemA yayıncılık.
- BANOĞLU, C. (2009). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yöntemlerine yönelik yeterlilik düzeyleri. *Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Programı, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- BAYAR, A. ve KÖSTERELİOĞLU, İ. (2014). “Satisfaction Levels of Teachers In Professional Development Activities in Turkey / Ülkemizde Düzenlenmekte Olan Hizmet İçi Eğitim Etkinliklerine Yönelik Öğretmenlerin Memnuniyet Düzeyi” *TURKISH STUDIES - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

ISSN: 1308-2140, Volume 9/2 Winter 2014, www.turkishstudies.net, Doi Number :http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6354 p. 321-333.

- BAYKUL, Y. (2010). Eğitimde ve psikolojide ölçme. Ankara: PegemA yayıncılık.
- BİRGİN, O. ve GÜRBÜZ, R. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi düzeylerinin incelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı: 20, 163-179.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2002). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: PegemA yayıncılık.
- ÇELİKKAYA, T., KARAKUŞ, U., ve DEMİRBAŞ, Ç.Ö. (2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ölçme değerlendirme araçlarını kullanma düzeyleri ve karşılaştıkları sorunlar. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11 (1), 57-76.
- ÇOKLUK, Ö., ŞEKERCİOĞLU, G. ve BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2010). Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik. Ankara: PegemA yayıncılık.
- DUBAN, N. ve KÜÇÜKYILMAZ, E. A. (2008) Sınıf öğretmeni adaylarının alternatif ölçme-değerlendirme yöntem ve tekniklerinin uygulama okullarında kullanımına ilişkin görüşleri. İlköğretim Online, 7(3), 769-784,[Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- DURAN, M., MIHLADIZ, G. ve BALLIEL, B. (2013). İlköğretim öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yöntemlerine yönelik yeterlik düzeyleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi Yıl: 2 Sayı: (s. 26-37).
- ERDEN, M. (1993). Eğitimde program geliştirme. Ankara: Personel eğitim merkezi yayınları.
- FADEL, C., HONEY, M. and PASNİK, S. (2007). Assessment in the age of Innovation. Education Week; 26(38), 34, 40.
- FER, S. ve CIRIK, İ. (2007). Yapılandırmacı öğrenme: Kuramdan uygulamaya. İstanbul: Morpa yayıncılık.
- FOOK, C. Y. and KAUR, G. (2010) Authentic assessment and pedagogical strategies in higher education. Sidhu Journal of Social Sciences 6 (2): 153-161,
- GELBAL, S. ve KELECİOĞLU, H. (2007). Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki yeterlik algıları ve karşılaştıkları sorunlar. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 135-145, Ankara.
- GÜLBETEKİN, M. (2011). Coğrafya öğretmenlerinin sürece dayalı ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin tutumları. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ortaöğretim Anabilim Dalı, Coğrafya Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- HENDERSON, P. and KARR-KİDWELL, P. J. (1998). Authentic assessment: An extensive literary review and recommendations for administrators. (Report No. TM 028 235). (ERIC Document Reproduction Service No. ED418140)
- KANATLI, F. (2008). Alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Hatay.
- KARACA, E. (2006). Öğretimde planlama ve değerlendirme dersine yönelik bir tutum ölçeği geliştirme. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı:16, s:213-232.
- KARASAR, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel yayın dağıtım.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

- KARAKUŞ, F. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde oluşturmacı öğrenme ve otantik değerlendirme yaklaşımlarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına ve kalıcılığa etkisi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:03 No:36 Syf: 124-141 (<http://egitim.cu.edu.tr/efdergi>)
- KARAKUŞ, F. (2010). Ortaöğretim matematik dersi öğretim programında yer alan alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına yönelik öğretmen görüşleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 8(2), 457-488
- KARAMUSTAFAOĞLU, S., ÇAĞLAK, A. ve MEŞECİ, B. (2012). Alternatif ölçme değerlendirme araçlarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin öz yeterlilikleri. Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(2), 167-179.
- KAYA, B., TOPÇU, E. ve KOP, Y. (2014). 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Çalışma Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Açısından İncelenmesi / Examination Of 7th Social Studies Class Workbooks In Terms Of The Constructivist Learning Approach. TURKISH STUDIES - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. ISSN: 1308-2140, (İsmail Yıldırım Armağanı) Volume 9/5 Spring 2014, www.turkishstudies.net, Doi Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6775> p. 1327-1340.
- KURAN, K. ve KANATLI, F. (2009). Alternatif ölçme değerlendirme teknikleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 6 Sayı: 12, s. 209-234.
- KÜÇÜKTEPE, C. (2010). “İlköğretim ve temel özellikleri”. (Editör: Oktay, A.) İlköğretim Hazırlık ve İlköğretim Programları, 1. Baskı: Ankara: Anı yayıncılık.
- MİNTAH, J. K.(2003). Authentic assessment in physical education: Prevalence of use and perceived impact on students’ self-concept, motivation, and skill achievement. Measurement In Physical Education And Exercise Science, 7(3), 161–174.
- OKUR, M. (2008). 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin fen ve teknoloji dersinde kullanılan alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak.
- ÖZENÇ, M. (2013). Sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme bilgi düzeylerinin belirlenmesi. Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 21: 157-178.
- REED, L. (1993). Achieving the aims and purposes of schooling through authentic assessment. Middle School Journal, 25(2), 11–13.
- ŞAHİN, Ç. ve ERSOY, E. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının yeni ilköğretim programındaki ölçme-değerlendirme konusundaki yeterlilik düzeylerine ilişkin algıları. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 18, Sayı 2, Sayfa 363-386.
- ŞAHİN, Ç. ve ÖZTÜRK, A. Y. (2014). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Görüşleri. Kastamonu Eğitim Dergisi, Ocak , Cilt:22 No:1, 123-142.
- TAŞDEMİR, M. (2014) Kendini değerlendirme, akran değerlendirme ve öğretmen değerlendirmenin yazılı sınav sonuçlarına etkisi ve başarı yordayıcılığı / The Effect On Essay Assesment Scores And Regression Of Self Eveluation, Peer Evaluation And Teacher Evaluation Technics. TURKISH STUDIES - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. ISSN: 1308-2140, (İsmail Yıldırım

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014*

-
- Armağan) Volume 9/5 Spring 2014, www.turkishstudies.net, Doi Number :<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6739>.
- TATAR, N. ve ŞAŞMAZ-ÖREN, F. (2009). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin alternatif değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin görüşleri-II. Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:17 No:3 781-798.
- TAVŞANCIL, E. (2005). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel yayıncılık.
- TURGUT, M. F. (1977). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. Ankara: Nüve matbaası.
- WİGGİNS, G. (1990). The case for authentic assessment. Washington, DC: ERIC Clearinghouse on Tests, Measurement, and Evaluation. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 328 606).
- YEŞİLYURT, E. ve YARAŞ, Z. (2011), Sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin algıladıkları bilgi düzeylerinin değerlendirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 12, Sayı 4, Aralık 2011, Sayfa 95-118
- YILDIZ, S. (2011). İlköğretim programlarındaki ölçme ve değerlendirme yaklaşımları ile ilgili branş öğretmenlerinin görüşleri. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- YILMAZ, T. (2006). Yenilenen 5. sınıf matematik programı hakkında öğretmen görüşleri (Sakarya ili örneği). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Sakarya.
- YURDUGÜL, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için geçerlik indekslerinin kullanılması. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Denizli.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/8 Summer 2014

